

Az ember nem gép

A tudományos norma figyelembe veszi a munkás fáradékonyságát is

Az új kollektív szerződés

megkötése óta különösképpen elterjedt az üzemekben a normarendezés kérdése. Rövidesen mindenütt sor kerül a normák felülvizsgálására. Ebben a munkában felelősségteljes feladat hárul az üzemi értelmiségire dolgozóakra, akik ma már nem mint a tőkésosztály képviselői vesznek részt a normarendezésben, hanem a munkásosztály mellett felsorakozva, a munkásosztály érdekében végzik felelősségteljes munkájukat.

Hogyan is történik a normák felülvizsgálása, mi is tulajdonképpen a norma? Tudnia kell ezt minden dolgozónak, hiszen a normakérdés az ő ügye, a szocialista építőmunka ügye.

A Szegedi Lenderlendergyár

tereztorsó géptermben vagyunk. Figyeljük csak meg Vörös Jánosné elvtársnő munkáját, mint ahogyan a normafelülvizsgálók is figyelik. Lassan kibontakozik előttünk a munka folyamata, amit tanulmányozzuk a keresztorsós munkáját. Megláthatjuk azt is, milyen körülmények, milyen feltételek mellett dolgozik Vörös Jánosné elvtársnő. Környezetlanulmányt végzünk. Ugyanígy tesszük ezt a normafelülvizsgálók is. Megvizsgálják, vajon megfelelő-e a munkafeltételek, helyes-e a munkamódszer, nem lehetne-e a munkát menetesebben, leegyszerűsíteni.

Miközben tanulmányozzuk

Vörös Jánosné elvtársnő munkáját, észrevesszük, hogy a kilenc órá között egy megáll. Elszakadt a szál. Vörös Jánosné elvtársnő azonnal megfogja az elszakadt szálát, összeköti. Mind az alig néhány másodperc múlva. Már meg is indul az orsó s vigan fut tovább a fonál. De most megint valami hiba történik. Ismét leáll egy orsó. Vörös Jánosné elvtársnő rögtön észreveszi, csak hogy most nem olyan egyszerű a feladat, mint az előbb. Meg kell keresnie az elszakadt szálát s amíg megtalálja, elteli vagy husz másodperc. És ez így megy tovább. Vörös Jánosné elvtársnő a keresztorsós gépen feldolgoz például 2 kiló fonalat és ez alatt az idő alatt 10 alkalommal elszakadt a szál, háromszor meg keresnie kellett. A normafelülvizsgálók ezt pontosan feljegyzik és sok adat alapján megállapítanak egy átlagot, mondván: ennyi és ennyi fonál feldolgozásakor ennyi és ennyi szakadás s egyéb hiba fordul elő. Ennek megállapítása az úgynevezett gyakoriság felvétel feladata.

Vörös Jánosné keresztorsós nő

azonban nemcsak arra vigyáz, hogy azonnal összekösse az elszakadt szálakat. Másra is ügyelnie kell. Most éppen orsót kell váltania, egyszerűen azért, mert az orsóról már lement a fonál. Nézzük csak, milyen munkamozzanatokat végez el, amíg fölkerül és megindul az új orsó.

1. Az üres hüvelyt leveszi, a teli orsót felteszi.
2. Szálát fog, befűz.
3. Keresztorsón szálát fog.
4. Köt, indit.

Persze, amíg az egyik orsóról elfogy a szál, a másik megteelik. Azt is váltania kell. Ezt a műveletet is fel lehet bontani munkamozzanatokra. A munkamozzanatok elvégzése időbe kerül. Például az orsóváltás félperce, de tovább is eltarthat. Az időmérőknek már most az a feladatuk, hogy lemérjék, mennyi idő szükséges az egyes munkaelemek elvégzésére, az orsócsere, a keresztorsó váltásra, stb.

Ott alinak a gép melletti

kezükben stopperórával. A mérések elvégzése után azután kiértékelik, hogy az összes munkamozzanatok elvégzésére mennyi idő szükséges. Ehhez hozzáadnak egy bizonyos időmennyiséget, amely a hibák helyrehozására szükséges. Megállapítják, hogy a munkát ennyi és ennyi idő alatt lehet elvégezni.

Igen ám, de még sok más körülményt is figyelembe kell venni. Az ember nem gép, Vörös Jánosné elvtársnő sem az. Például egyszer csak megsemmisül. Innia kell. Ez is időbe kerül. Azután el is fárad kissé. Nem olyan éber már, mint a munka megkezdésekor. Természetes, hogy kissé lassabban megy a munka. Tehát akkor, amikor az időmérők megállapítják, hogy mennyi idő szükséges a munka elvégzéséhez, be kell számítani egy bizonyos időmennyiséget pl. az ivásra, a rövid pihenésre, be kell számítani az is, hogy a munkás el-fárad lassanként s már nem tud olyan gyorsan dolgozni.

A tudományos norma megálapítása

mindezek figyelembevételével történik. Persze a normák folyamatosan változnak. Az újítások például megváltoztatják a munkafolyamatot. Változnak a normák akkor is, ha például az üzemben megváltoznak a munkaviszonyok, jobban megszervezik a munkát, a dolgozók elajátítják az elmunkások fejlettebb munkamódszereit, egyszerűbb kedvezőbb feltételek mellett, rövidebb idő alatt képesek elvégezni munkájukat.

A normarendezés tehát kettős

célt szolgál: megállapítani az igazságos normát, azt az időmennyiséget, amely alatt a munkás minden megerőltetés nélkül huzamosan el tudja végezni munkáját. Egyenlő munkáért, egyenlő bért, ennek a jelszónak kell érvényesülnie a normák átrendezésében. A másik célkitűzés: termelékenyebbé, egyszerűbbé és könnyebbé tenni a munkát.

Ezek a szempontok vezérlők

a normafelülvizsgálókat, akik mint a munkásosztály dolgozó társai mennek el az üzemekbe, hogy velük együtt vállaltva dolgozzanak, segítsék egymást a szocialista építő munka útján. (faragó.)

Az egyik kulák tizenkilenc, a másik egy híján husz

Sulyos uzsoráért letartóztatták „Okos” Papp János zákányi kulákat,

a ruhátlan Szekeres-család zsarnokait

Lengyelkápornán s a környező nagy kiterjedésű zákányi határban sok a kulák. Pirosceserepes, nagyablakos tanyáik pöffeszkedve uraskodnak a kis akácok dűlőitak mellett. A kulákházak istállói mögött itt is, ott is rozottan viskó húzódik meg szerényen. Sokszor a kulák disznóháza is palota ezekhez képest. A viskókban a béresek laknak, akik megművelik a 40–50 holdakat, akiknek véres verejtékéből munka nélkül uraskodik a kulák. Az ő két kezük kereste meg a nagyablakos házakra valót s még ember számba sem veszik őket. Tenyérnyi ablaku viskókban laknak, amelyekbe csak ajtónyitáskor jut be a napfény, de az öröm, a boldogság még nem hatolt be soha.

A felszabadulás után,

amikor szétosztották a nincstelen parasztok között a nagybirtokosok ezer holdjait, a béresek kis kunyhóiba is beköltözött a jobb élet lehetőségének kis reménysugara. De jött a kulák, akinek kényére, kedvére voltak kiszolgáltatva s megölték bennük ezt a reménysugarat. Azzal fenyegetődzött, hogyha földet igényelnek, azonnal kirugja őket lakásukból. Ha ez sem segített, azt híresztelték, hogy a földet drágán kell megfizetni, visszaveszik nemsokára, visszaadják a földbirtokosoknak.

Sokan nem igényelték földet,

soknak pedig nem is jutott. Különösen Zákányban volt ez így, ahol egymást érik a kulákhatárok. Szekeres Mihály is föld nélkül maradt feleségével és öt apró gyermekével. Ott húzódtak meg a kulák „Okos” Papp János egyik kamrájában, melynek a szélessége két, hossza pedig négy lépésnyi. „Okos” Papp nem jószívűségből adta nekik ezt a viskót, hanem azazal a kikötéssel, hogy soha senkinél munkát nem vállalhatnak, neki kötelesek napszámoskodni s a napszám mindenkor fizetséget is ő szabja meg mindig.

A napszámot

„Okos” Papp szerint napi 16–17 órai munkát az infláció alatt úgy átlagban fizette. Szekeres így koszt nélkül 5–6 mázsa búzát kapott egy évre. Semmi többet. Ezért dolgozott egész évben. Az öt gyermek éhezelt odahaza az ablaktalan kamrában. Az utcára nem mehettek, mert ruhája egynek sem volt.

Az esküt becsülettel teljesítették

Február másodikán lesz hat éve, hogy a sztálingrádi csata, a történelem legnagyobb csatája a szovjet fegyverek fényes győzelmével végződött. Több, mint öt hónapig folyt az elkeseredett küzdelem. A hitleristák a Volga partján mentén akartak megkerülő mozdulatot végrehajtani Moszkva irányában.

De a város védői megesküdtek Sztálinnak, hogy a végső lehetőségig küzdenek és győzni fognak. Ezt az esküt becsülettel teljesítették. A németek nem jutottak tovább. Sztálingrád hősei példátlan vitézséggel és önfeláldozással harcoltak.

A hitlerista banda feltartóztatásához rendkívüli szívósság, katonai művészet és törhetetlen győzelmi akarat volt szükséges. Egyes napokon a fontos szakszokon a németek egyidejű-

leg nyolc hadosztályt is harc-bavelettek a légi haderő és páncélosok százai kíséretében. A szovjet hadsereg ezekben a nehéz napokban egyedül küzdött a hatalmas arcvonalon a hitlerista hadigépezet ellen.

A szovjet fegyverek Sztálingrád alatti mégis hatalmas győzelmet arattak, amely fordulatot jelentett a világháború további sorsában. A szovjet hadsereg szilárdan magához ragadta a kezdeményezést és a német fasiszta hódítók teljes szétveréséig ki sem engedte kezéből. Sztálingrád — mint Sztálin megállapította — a német fasiszta hadsereg temetője lett. A sztálingrádi vereségből a németek többé nem tudtak kilábalni.

Sztálingrád a szovjet fegyveres erők hatalmának, a szovjet hadtudomány nagy diadálának szimbóluma.

Egyszer majdnem őlt

is elkeseredésében, pedig nyugodt, csendes ember volt örök életében. Valaki a kulákokat védte s ő éppen arra járt.

— Látnod, Szekeresnek is „Okos” Papp ad kenyeret — ütötte meg a fülét. — A másik pillanatban ököbe szorult a keze s ha fegyvere van, ölni tudott volna. De aztán tovább ment — s annyit szolt csak vissza, hogy a legnagyobb haragosának is inkább a halált kívánja, mint „Okos” Papp kenyerét.

Az utolsó percben

jött meg Szekereséknek a segítség. A közigazgatástól valaki meglátogatta őket. Ott látta a két szalmavackon a nyolc ruhátlan éhes gyermeket. A Magyar Dolgozók Pártja helyi szervezete azonnal tudomására hozta a borzalmas esetet. A pártszervezet azonnal segített. Másnap felöltöztették a nyolc gyermeket s a családot átköltöztették a közigazgatás épületének egyik lakásába ahol nem kell többé fél évet robotolniuk a lakbérért, pedig ablak, ajtó és tető is van a házon.

A rendőrséget is értesítették

a „jószívű” kulák gazemberségéről. Az ügyben azonnal megindult a nyomozás s Pappot sulyos lakás és bérzsoráért őrizetbe vették, átadták az államügyészségnek, ahol ügyét már a jövő esztendőre le is tárgyalják.

A zákányi dolgozó parasztok sokat tanultak a szomorú, de jól végződött esetről. Ezentúl egyikük sem sajnálja a kulákokat, mert ha egyiket s másikat is megvizsgálják közelebbről, kilúnik, hogy „Okos” Papp nem is a legrosszabb közülük s ha összehasonlítják őket, a közmondás jut eszükbe: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján husz, azaz a kulák az csak kulák. (P. S.)

Szabályozták a bölcsészeti és természettudományi kar tanulmányi rendjét

Rendeletek a hivatalos lapban

A Hivatalos Lap csütörtöki száma közli a pénzügyminiszter rendeletét a mezőgazdaság fejlesztési járulékról szóló rendelet kiegészítéséről. E szerint, aki búzát egyáltalán nem termel, vagy nem termelhet olyan mennyiségben, amely a mezőgazdaság fejlesztési járulékat is fedezné, köteles a búzában kivettelt járulékot elsősorban más kenyérgabona magvakban, másodsorban egyéb könnyen tárolható terményben leróni.

A földművelésügyi miniszter rendelete megállapítja a terményforgalmi, a burgonya és a hagymakereskedelmi, a sertés és zsiradékforgalmi, a sertéshizlalási és marhaértékesítő nemzeti vállalat működési körét.

A kultuszminiszter rendelete szabályozza a bölcsészettudományi és természettudományi karok tanulmányi és vizsgarendjét. Mindkét karon a tanulmányi idő 10 félév, kivéve a vegyészeti szakot, ahol 8 félév.